

Vereniging voor de regionale slachterijen en vleesbedrijven

De VSV is de vereniging voor de regionale slachterijen. Dit betreft veelal familiebedrijven met een regionaal karakter die meestal schapen en runderen slachten.

De Joodse en Islamitische consument is belangrijk voor de Nederlandse schapen- en geitenvleessector, als ook voor de Nederlandse rundersector, met name voor de regionale slachterijen.

De VSV is vanaf het eerste moment betrokken geweest bij het opstellen van het convenant 'onbedwelmd slachten volgens religieuze riten' (verder Convenant genoemd) en de wijziging van het 'Besluit houders van dieren' (verder Besluit genoemd) die sinds 2018 van kracht is.

De gemaakte afspraken die zijn bekrachtigd in het Besluit tonen wederzijds respect voor mens en dier. Of zoals het in het Advies van de Raad van State wordt gesteld: "Deze nieuwe regels respecteren zowel de vrijheid van godsdienst en de bescherming van minderheden, als het belang van dierenwelzijn".

In een paar punten wordt uiteen gezet waarom het convenant zo belangrijk is voor de regionale slachterijen en waarop wordt gelet bij het onbedwelmd ritueel slachten.

1. Het belang van het convenant

De positie van de regionale slachterijen is het best te illustreren door de consumptie, de slacht en de import in beeld te brengen.

Consumptie

De Nederlander eet gemiddeld 6 ons schapen-, geitenvlees¹ en bijna 8 kilo rundvlees. In Nederland leven ongeveer één miljoen moslims, die per persoon aanzienlijk meer schapen- en lamsvlees eten. Er kan eenvoudig worden gesteld dat meer dan de helft van het in Nederland geslachte schapen- en lamsvlees bestemd is voor de Halalmarkt.

Het lamsvlees wat via de retail wordt verkocht is zelden Nederlands lamsvlees. Nederlandse supermarkten verkopen vrijwel alleen maar geïmporteerd lamsvlees uit Nieuw Zeeland (N-ZL) of uit het Verenigd Koninkrijk (VK). Voor de regionale slachterijen is de Halalmarkt heel belangrijk.

Im- en export van lamsvlees

Met de Rotterdamse haven is Nederland een belangrijk invoerland van (met name) N-ZL lamsvlees. De import groeit enorm. De import van lamsvlees uit N-ZL is sinds 2010 verdrievoudigd tot 15 miljoen kilo. Veel van dit lamsvlees wordt doorgevoerd naar andere (EU-)landen.

Zorgelijker voor de positie van de Nederlandse sector is de enorme toename van invoer van verse schapenkarkassen uit omliggende landen en met name VK. De import van lammerenkarkassen is in 2018 meer dan verdubbeld tot ruim 300.000 stuks. Dat is bijna 60% van de schapen en lammeren die in Nederland worden geslacht. Rond het offerfeest kwamen er meer karkassen uit het VK naar NL dan er gemiddeld in NL worden geslacht. Het laatste Food Standards Agency (FSA) rapport² geeft aan dat in 2018 in het VK 25% van de schapen onbedwelmd zijn geslacht. Dat zijn ruim 3 miljoen schapen.

Rundvlees

Wat voor schapen geldt, geldt ook voor rundvlees, maar dat is door de geringe percentages niet met cijfers te onderbouwen. In Nederland zijn in 2018 zo'n 11.000 runderen onbedwelmd geslacht voor de Joodse en Islamitische markt. Dit is lang niet voldoende. Daarom worden er nu al veel onbedwelmd ritueel geslachte runderkarkassen geïmporteerd uit andere EU-landen.

Conclusie

De Islamitische consument is van cruciaal belang voor de Nederlandse schapen- en geitenhouderij. Met het verbod op onbedwelmd ritueel slachten zal niet opeens de vraag van de Joodse en Islamitische gemeenschap veranderen, maar de onbedwelmd ritueel geslachte vleesdelen zullen dan volledig moeten worden geïmporteerd uit andere EU-landen.

---

¹ Wageningen Economic Research 2018-108 - Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2017

² https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/778588/slaughter-method-survey-2018.pdf

Vereniging voor de regionale slachterijen en vleesbedrijven

2. Dierenwelzijn

Met het opstellen van het Convenant en het Besluit zijn grote stappen gezet in de borging van het dierenwelzijn bij de onbedwelmd rituele slacht. De volgende factoren dragen o.a. bij tot het betere dierenwelzijn en de borging daarvan:

- a) Wageningen UR heeft op verzoek van de wetenschappelijke commissie en de convenant partners diverse onderzoeken gedaan om per diersoort te bepalen wanneer het dier volledig buiten bewustzijn is en met welke reflexmetingen dat het best is te bepalen na het onbedwelmd ritueel snijden.
- b) De wetenschappelijke commissie heeft op basis van alle dierenwelzijn aspecten op een slachterij een lijst opgesteld met technische verfijningen. De kerngedachte is: een dier wat rustig is, is sneller buiten bewustzijn dan een dier wat gestrest is. Op het slachthuis moet men er dus alles aan doen om het dier zo rustig mogelijk te houden.
- c) De VSV heeft technische verfijningen overgenomen en verder uitgewerkt. Alle VSV-leden slachterijen waar onbedwelmd ritueel wordt geslacht hebben de technische verfijningen opgenomen in de Standaardwerkwijzen³ van het bedrijf. Eventuele (bedrijfstechnische) aanpassingen vanaf het ontvangst van de dieren tot de fixatie en het snijden zijn uitgevoerd.
- d) Iedereen op het slachthuis die met levende dieren werkt heeft een dierenwelzijnsopleiding gehad.
- e) De snijders van de dieren mogen alleen snijden als ze hiervoor een speciale opleiding hebben gehad.
- f) Binnen 40 seconden worden alle dieren, indien nog niet buiten bewustzijn, direct bedwelmd.
- g) Een dierenarts van de NVWA houdt permanent toezicht op het snijden en het controleren van de reflexen om te bepalen of het dier binnen de 40 seconden buiten bewustzijn is.

In NL wordt dus geen dier onbedwelmd geslacht zonder continu toezicht van een NVWA. De kosten van het toezicht door een dierenarts wordt volledig doorberekend aan het slachthuis voor een tarief van €670,- per dagdeel⁴ (ruim €300.000 per jaar per FTE). Voor kleinere slachthuizen, waar maar enkele dieren per uur worden geslacht, is dit tarief buitenproportioneel en feitelijk onbetaalbaar. Daarom biedt het Besluit nog maar weinig slachthuizen de mogelijkheid om onbedwelmd ritueel te slachten.

Samenvattend

De VSV is blij met het Convenant en het Besluit, omdat daarmee voor een specifieke markt nog de mogelijkheid blijft bestaan om onbedwelmd ritueel te slachten. Het Convenant is een prachtig “poldermodel” ontstaan door inspanningen van overheid, religieuze organisaties en het bedrijfsleven dat goed werkt in de praktijk en ook naar het oordeel van de NVWA goed functioneert. Het dodingsproces is terug gebracht naar seconden onder permanent toezicht op elk dier. Indien er in NL een verbod komt op het onbedwelmd ritueel slachten of het nog moeilijker wordt gemaakt voor de slachterijen om het uit te voeren, zal daarmee de onbedwelmd slacht in NL stoppen. Dat verandert niets aan de specifieke wensen ten aanzien van de vraag van de religieuze gemeenschappen naar het vlees dat geslacht is conform de eisen van de religies. Het wordt alleen in Nederland onmogelijk gemaakt. Dit zal tot gevolg hebben dat onbedwelmd ritueel gesneden vlees volledig wordt geïmporteerd uit het buitenland.

In het buitenland is het dierenwelzijn niet geborgd als in Nederland en is er evenmin het speciale permanente toezicht op het slachtproces. Een eenzijdig NL verbod op de rituele slacht is uit oogpunt van dierenwelzijn ronduit contraproductief.

---

³ een reeks schriftelijke instructies om uniformiteit te bewerkstelligen bij het uitvoeren van een specifieke functie of norm. Is vastgelegd in de EU-dierenwelzijnsverordening 2009/1099

⁴ NVWA tarief zie <https://www.nvwa.nl/binaries/nvwa/documenten/nvwa/organisatie/tarieven/2019/nvwa-tarieven-erkende-bedrijven-per-01-augustus-2019/NVWA-tarieven-erkende-bedrijven-per-01-augustus-2019.pdf>